

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr.180, bir.600
tel.: +373 (0) 22 21-27-26

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 600
тел.: +373 (0) 22 21-27-26

DECIZIE din 23 septembrie 2016 cauza nr. 439/16

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat susținerile scrise ale:

petiționarului: dl I. C.,

reclamatului: Ministerul Justiției și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele

I. **Obiectul plîngerii**

Pretinsa discriminare pe criteriu de limbă în acces la informații de interes public manifestată prin absența versiunii în limba rusă a paginii web a Ministerului Justiției.

II. **Admisibilitatea obiectului plîngerii**

- 2.1 Plîngerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de art. 14 din aceeași Lege. Reclamatul a ridicat excepții de inadmisibilitate în partea ce privește competența Consiliului de a se pronunța pe marginea încălcării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.
- 2.2 Consiliul examinînd excepția de inadmisibilitate, ridicată de către reclamat, o respinge ca nefondată, or scopul Legii cu privire la asigurarea egalității vizează în mod direct situația supusă examinării. Astfel, scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire (...) limbă, naționalitate (...) sau orice alt criteriu similar. Mai mult, incidența competenței Consiliului este reconfirmată prin însăși definiția discriminării care presupune orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege (...). În aceeași ordine de idei, competența Consiliului poate fi dedusă și din prevederile art. 11 ale Legii cu privire la asigurarea egalității, care vine să stipuleze că în scopul asigurării protecției împotriva discriminării și al asigurării egalității tuturor persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării se instituie Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

III. **Susținerile părților**

Alegațiile petiționarului

- 4.1 Petiționarul, avînd calitatea de jurnalist, comunică că în procedura de elaborare a unui articol pentru o publicație în limba rusă, a constatat că nu are acces la informația plasată pe site-ul web al Ministerului Justiției, deoarece versiunea în limba rusă a site-ului nu oferă aceleași informații disponibile ca în limba de stat. Petiționarul susține că specificul

sferii de justiție impune formulări exacte, precise și o terminologie de specialitate, care de multe ori pot fi valorificate doar în limba originală, sau printr-o traducere oferită de către autoritatea emitentă. Astfel, absența versiunii în limba rusă a paginii web a Ministerului Justiției, limitează accesul la informație de interes public, pentru cetățenii Republicii Moldova vorbitori de limbă rusă.

Susținerile reclamatului

- 4.2 Partea reclamată comunică că, potrivit art. 10 din Constituția Republicii Moldova, statul recunoaște și garantează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. De asemenea, potrivit art. 13 alin. (1) din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, iar alin. (2) al articolului respectiv prevede că, statul recunoaște și protejează dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării.
- 4.4 Ministerul Justiției menționează că Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova nr. 3465-XI din 01 septembrie 1989, vine să concretizeze rolul limbii de stat, și anume că limba de lucru în organele puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești, cât și limba de corespondență dintre organele puterii de stat, administrației de stat este limba de stat, iar limbii ruse, alături de limba moldovenească, i se atribuie funcția de comunicare între națiuni, statul asumându-și obligația de a asigura condițiile necesare pentru folosirea și dezvoltarea pe teritoriul Republicii Moldova a limbilor populațiilor de alte naționalități care locuiesc în republică (ucraineană, rusă, bulgară, ivrit) pentru satisfacerea necesităților lor național-culturale.
- 4.5 În ceea ce ține de publicarea informației pe pagina oficială a instituției, reclamatul, susține că în conformitate cu pct.31 al Hotărârii Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, informația pe paginile-web oficiale se publică în conformitate cu legislația în vigoare privind funcționarea limbilor. Totodată, se recomandă traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător. Astfel, publicarea informației în limba oficială, denotă un tratament egal față de toți cetățenii Republicii Moldova. Or, discriminarea constituie orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale.
- 4.6 Reclamatul susține, că avînd în vedere complexitatea principiului nediscriminării, pentru facilitarea aplicării acestuia, art. 14 din CEDO explică criteriile de discriminare. Astfel, pentru a fi vorba despre discriminare, situațiile în discuție trebuie să fie comparabile, iar în cauza de față situația petiționarului, vorbitor de limbă rusă, precum și a cetățenilor Republicii Moldova, care posedă limba de stat sunt identice, deoarece au acces neîngrădit la informațiile postate pe pagina web a Ministerului Justiției, prin urmare ambele părți sunt tratate egal. Cel de-al doilea criteriu al unei eventuale discriminări acceptate în lumina dispozițiilor art. 14 este ca ea să aibă o justificare obiectivă și rezonabilă. În acest sens, prevederile Hotărârii de Guvern nr. 188 din 03.04.2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, recomandă la pct. 31 traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 5.1 **Constituția Republicii Moldova** menționează la **art. 10** alin. (2) statul recunoaște și garantează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase. **art. 13** alin. (1) limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, alin. (2) statul recunoaște și protejează dreptul la păstrare, la dezvoltare și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării; alin. (4) Modul de funcționare a limbilor

pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin lege organică. **art. 16** alin. (2) garantează dreptul la egalitate "Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială." **art. 34** Dreptul la informație prevede la alin. (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngădit. alin. (2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sînt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. alin. (4) Mijloacele de informare publică, de stat sau private, sînt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

- 5.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012** stabilește la **art. 1** alin. (1) "Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dezabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar. **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse. **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat. **art. 4** Formele grave ale discriminării lit. a) promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice, g) discriminarea săvîrșită asupra unui grup de persoane.
- 5.3 **Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale și statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19.07.2001** prevede la **art. 4** alin. (2) orice discriminare din motivul apartenenței la o minoritate națională este interzisă. **art.7** Persoanele aparținînd minorităților naționale au dreptul la libera folosire a limbii materne, atît în scris, cît și oral, să aibă acces la informații în această limbă, să o difuzeze și să facă schimb de informații; **art.8** alin. (1) Statul asigură publicarea actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională în limbile moldovenească și rusă.
- 5.4 **Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSSM nr. 3465 din 01.09.1989** reglementează la **art. 3** limba rusă, ca limbă de comunicare între națiuni, se folosește pe teritoriul republicii alături de limba moldovenească în calitate de limbă de comunicare între națiuni. **art. 10** actele organelor puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești se întocmesc și se adoptă în limba de stat, urmînd să fie traduse în limba rusă.
- 5.5 **Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet nr. 188 din 03.04.2012 la pct. 2** definește pagină-web oficială ca pe ansamblul informațiilor oficiale în formă electronică și al mijloacelor de dialog interactiv, pe care autoritatea administrației publice le pune la dispoziție cetățenilor în rețeaua Internet. **pct. 31** informația pe paginile-web oficiale se publică în conformitate cu legislația în vigoare privind funcționarea limbilor. Se recomandă traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător.
- 5.6 **Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 14** prevede: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Reieșind din alegațiile expuse în plîngere, Consiliul stabilește că se invocă o pretinsă discriminare pe criteriu de limbă în acces la informații de interes public. Astfel Consiliul reamintește că atît legislația națională (*art. 15 alin.1 și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității*), cît și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (*printre multe altele, a se vedea cauza Dordevic c. Croația par. 82-84, par.177, cauza*

Chassagnou și alții v. Franța par. 91-92, Timishev v. Rusia par.57) stabilesc o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamant atunci când petiționara/petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Respectiv, pentru a institui o prezumție a discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente:

- a) existența unui tratament mai puțin favorabil (excludere, deosebire, etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege,
- b) aplicat în comparație cu alte persoane (un grup de persoane)
- c) cu care petiționarul se află în situație analogică,
- d) în baza unui criteriu protejat.

- 5.2 Analizând argumentele formulate de petiționar, Consiliul constată că acestea sunt suficiente pentru a institui prezumția discriminării, or lipsa traducerii informației cu caracter oficial privind activitatea unei autorități publice aduce atingere dreptului persoanei în acces la informații de interes public. Astfel, Consiliul subliniază că tratamentul mai puțin favorabil, în situația examinată, s-a manifestat prin restricția de a avea acces la informații de interes public. Restricția respectivă a fost determinată de limba petiționarului (criteriu protejat), care deși are dreptul să aibă acces la informații în această limbă nu îi sunt efectiv oferite.
- 5.3 Conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. În relatarea poziției sale partea reclamată neagă existența unei fapte discriminatorii, susținând că pentru a fi vorba despre discriminare, situațiile în discuție trebuie să fie **comparabile**, iar în cauza de față situația petiționarului, vorbitor de limbă rusă, precum și a cetățenilor Republicii Moldova, care posedă limba de stat **sunt identice**, deoarece au acces neîngrădit la informațiile postate pe pagina web a Ministerului Justiției, prin urmare ambele părți sunt tratate egal.
- 5.4 Consiliul confirmă faptul că, întru evitarea faptelor discriminatorii, persoanele aflate în situații comparabile și /sau identice trebuie tratate identic. Or, raportând această abordare la circumstanțele particulare ale speței, apare înrebarea dacă într-adevăr situația vorbitorilor de limbă rusă și cei care posedă limba de stat, pot fi considerată identică. Aici Consiliul notează că situația lor nu este și nici nu poate fi identică, or cetățenii vorbitori de limbă rusă nu vor găsi aceleași informații pe care le găsesc vorbitorii limbii oficiale, și acest fapt îi plasează în situații diferite. Prin urmare, invocând jurisprudența CtEDO în cazul *Thlimmenos împotriva Greciei*, Consiliul subliniază că dreptul de a nu fi discriminat este încălcat și atunci când statele omit să trateze diferit, fără justificări obiective și rezonabile, persoanele aflate în situații diferite, necomparabile. Or, prin afișarea informațiilor de interes public doar în limba de stat, Ministerul Justiției tratează în mod egal persoane care se află în situații diferite.
- 5.5 Drept justificare obiectivă și rezonabilă, partea reclamată menționează că, potrivit Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova nr. 3465-XI din 1 septembrie 1989, limba de lucru în organele puterii de stat, administrației de stat este limba de stat, iar limbii ruse, i se atribuie funcția de comunicare între națiuni, statul asumându-și obligația de a asigura condițiile necesare pentru folosirea și dezvoltarea pe teritoriul Republicii Moldova a limbilor populațiilor de alte naționalități care locuiesc în republică pentru satisfacerea necesităților lor național-culturale. Totodată reclamatul susține că, în ceea ce ține de publicarea informației pe pagina oficială a instituției, în conformitate cu pct. 31 al Hotărârii Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, informația pe paginile-web oficiale se publică în conformitate cu legislația în vigoare privind funcționarea limbilor.
- 5.6 Consiliul nu poate să accepte această argumentare drept una rezonabilă și obiectivă, din următoarele considerente. Constituția Republicii Moldova prevede la art. 34 alin. (1) că dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit, iar art. 13 alin. (4) stabilește că modul de funcționare a limbilor pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin **lege organică**. Or, conform art. 4 alin. (2) al **Legii**

cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de acces la informații de importanță națională în limbile moldovenească și rusă. Totodată, conform hotărârii de Guvern privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, prin pagină web oficială se înțelege ansamblul informațiilor oficiale în formă electronică pe care autoritatea administrației publice le pune la dispoziție cetățenilor în rețeaua Internet. Astfel, Consiliul stabilește că, potrivit Legii organice sus indicate, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de acces la informații de importanță națională în limbile moldovenească și rusă, respectiv subiecților care dețin astfel de informații le revine obligația de a asigura accesul tuturor cetățenilor la informațiile oficiale de importanță națională.

- 5.7 Dat fiind faptul că Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor a fost adoptată în anul 2001 iar Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSSM este în vigoare din 1989, Consiliul notează că potrivit reglementărilor legale în vigoare, actele legislative se completează reciproc, prioritate având actele legislative adoptate posterior, iar hotărârile de Guvern sunt acte normative subordonate legilor.
- 5.8 Acestea fiind stabilite, Consiliul apreciază, situația supusă examinării, drept discriminare în formă gravă, deoarece este săvârșită asupra unui grup de persoane (persoanele vorbitoare de limbă rusă), practicată de o autoritate publică, astfel precum stipulează prevederile art. 4 lit. a) și lit. g) ale Legii 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 13 - 15 din Legea nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, fiind împuternicit să formuleze recomandări în vederea asigurării egalității și a prevenirii faptelor discriminatorii pe viitor,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare pe criteriu de limbă în acces la informații de interes public, conform art. 1 coroborat cu art. 2 , art. 4 lit. a) și lit. g) și art. 8 lit. a) din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25.05.2012.
2. Consiliul recomandă Ministerului Justiției să întreprindă măsuri necesare pentru a asigura accesibilitatea informației pe pagina web oficială pentru vorbitorii de limba rusă.
3. Reclamatul va informa Consiliul, în termen de 10 zile din ziua recepționării prezentei decizii, despre măsurile planificate pentru implementarea Deciziei.
4. O copie a prezentei decizii se va comunica părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
5. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 ale Legii nr. 298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și ale Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – Președinte

Oxana GUMENNAIA – Membră

Andrei BRIGHIDIN – Membru